

ROGALAND
FYLKESKOMMUNE

selsavdelingen

SAMFERDSELSDEPARTEMENTET
Akersgata 59

0180 OSLO

Dato: 06.05.2019
Saksnr: 2019/21879
Dok.nr: 1
Saksbeh.: Joachim Weißer
Deres
ref.:

MELDING OM POLITISK VEDTAK - NTP - INNSPILL OM HOVEDUTFORDRINGER PÅ TRANSPORTOMRÅDET

Det er i Fylkesutvalget den 29.04.2019 fattet følgende vedtak:

I Rogaland er transport av arbeidsreisende med tog svært viktig. Tog fra byene på Jæren og nordover, samt regionale tog må være attraktive og ta svært mye av daglig persontransport skal vi klare å nå klimamålene. Kapasiteten på jernbanen må styrkes. Jernbanen må ses på som en integrert del av kollektivtrafikken

Rogaland fylkeskommune viser også til innsendte innspill i sak 64/18, Høringsuttalelse jernbanesektoren og sak 120/17, Handlingsprogram NTP 2018-2023.

Overføring fra fly til bane.

Norge har muligheten til å overføre et stort antall reiser som går mellom de største byene fra fly til jernbane. Dette kan bidra til å oppnå det lavutslippssamfunnet vi i følge Klimaloven har forpliktet oss til å nå. I kommende NTP må det derfor fokuseres på høyhastighetsbaner, også nye strekninger som Vestlandsbanen over Haukeli.

Fylkesrådmannen har følgende innspill til kommende NTP. Disse er satt opp som en liste over sentrale utfordringer innenfor samferdsel. Fylkesrådmannen vurderer en rangering av utfordringene på et så tidlig stadium i arbeidet med NTP som faglig ikke tilrådelig.

Styringsstruktur i samferdselssektoren

Samarbeid i samferdselssektoren på ulike administrative nivåer kan være krevende. Det gjelder særlig når det i bompengeprojekt og by-/miljøpakker fra statlig hold kreves eksplisitt enighet alle involverte lokale parter imellom. Tidligere representerte fylkestingets vedtak i slike saker den lokale enigheten. Innskjerpningen av denne tidligere praksisen har bidratt klart til mer vanskelige samarbeidsforhold på lokalt nivå. I tillegg har denne praksisen ført til en uforholdsvis stor belastning av lokale politiske miljøer i prosjekt der bompenger inngår som viktige finansieringsbidrag. Her er staten nødt til å endre praksis, eller legge opp til betydelig redusert bompengefinansiering.

Demografi

Som i de fleste andre vestlige land bli befolkningen i Norge stadig eldre. Det tyder på bedre helse og på mange måter bedre liv. Samtidig gir det utfordringer for bærekraften i våre velferdsordninger. Dette inkluderer også samferdselssektoren. Ved siden av endrede transportbehov vil en eldre befolkning påvirke og øke etterspørsel etter boliger med sentral beliggenhet. Arealplanleggingen må allerede nå ta høyde for den kommende etterspørselen.

Det er viktig at eventuelle nye boligområder i sentrale strøk har en høy tetthetsgrad og er lokalisert på sentrale områder (sentrum/bydelsentrum), med tilknytning til en god utbygd kollektivinfrastruktur. Videre må relevant teknologi tas i bruk for å sikre mobiliteten til en eldre befolkning.

Forfall på veginfrastruktur

Generelt har det på den eksisterende veginfrastrukturen over tid, oppstått betydelig forfall. Dette er et resultat av flere forhold, men skyldes hovedsakelig at omfanget av vedlikeholdstiltak ikke har vært tilstrekkelig for å opprettholde tilstandsnivået på et akseptabelt nivå. Forfall kan påvirke både trafiksikkerhet, framkommelighet og har negative konsekvenser for miljøet. I tillegg er det dårlig økonomi å la tilstanden bli så dårlig at det krever mer omfattende og dyrere tiltak for å rette opp forfallet. Fylkeskommunen må tilføres økte økonomiske midler for å kunne stoppe og rette opp forfallet.

Byutfordringer

For å kunne bidra til gjennomføringen av klimaavtalen og intensjonene i gjeldende NTP om bedre tilgjengelighet i byregionene, må staten gi legitimitet og drahjelp for å etablere nye bypakker med tilhørende byvekstavtaler også for mellomstore byregioner. Det må til et forpliktende samarbeid som bygger på en bystrategi for disse regioner, som sikrer at alle relevante parter dra i samme retning.

For å kunne oppnå en bærekraftig mobilitet må forholdene for gående, syklende og kollektivtrafikantene forbedres. I den sammenheng er det avgjørende at staten medfinansierer investeringer i infrastruktur særlig for gående og syklende, samt sikrer en langfristig finansiering av økte driftskostnader knyttet til kollektivtrafikken.

Rassikring

På grunn av klimaendringer er det behov for økte midler til flom og rassikring utover de 13 milliarder kroner satt av i gjeldende NTP. Rogaland fylkeskommune mener at det i førstkommende rullering av Nasjonal Transportplan (NTP) bør lages en helhetlig, nasjonal plan for skredsikring av riks- og fylkesvegnettet innen høy og middels skredfaktor. Planen må sikres finansiering slik at den blir gjennomført i løpet av en tidsramme på 12 år. Prosjekter i kategori rød må fullfinansieres i første del av ny NTP-periode.

Næringstransport

Nord-Rogaland (og Sunnhordland) har et stort og variert vareproduserende næringsliv. Beliggenheten til markedene (Østlandet og til eksport) og øvrige rammebetingelser tilsier at en stor del av transporten må gå østover med bil, siden det ikke er bygd ut jernbane i området. Godsundersøkelsen viser en betydelig økning på denne ruten siden 2012. For dette næringslivet er transportkostnader/transporttid og usikkerhet m.h.t. framkommelighet vinterstid vesentlige utfordringer for lønnsomheten. For nærings- og arbeidsliv i denne delen av fylket er derfor den største og viktigste utfordringen på transportområdet å få etablert en raskere og mer vintersikker transportkorridor østover. Rogaland FK ser dette som den neste store saka som må løysast.

Godstransport

En godsundersøkelse, gjennomført av Statens vegvesen og flere fylkeskommuner på Vestlandet i 2018, viser at andelen gods som transporteres på veg har økt de siste årene. Dette medfører økte miljøproblemer og har negative konsekvenser for trafiksikkerheten. Det bør tilrettelegges for bedret framkommelighet for næringstransport i by- og bynære områder.

For å stimulere til overføring av gods fra veg til sjø og jernbane er det nødvendig med både økonomiske insentiver og investeringer.

Næringslivet peker i godsundersøkelsen på ledetid, framføringssikkerhet, pålitelighet og kapasitet som hovedutfordringer knyttet til godstransport på jernbane. Dersom man skal øke andel gods transportert med jernbane må jernbaneinfrastrukturen oppgraderes i form av å bygge kryssningsspor, dobbeltspor eller andre tiltak. I tillegg må driftssikkerheten økes.

I samme undersøkelsen ble ulike avgifter trukket frem som en utfordring for målsettingen om økt andel godstransport på sjø. Det må etableres et avgifts- og gebyrsystem som sikrer nærskipfarten. I undersøkelsen ble det blant annet trukket fram avgift på LNG som et eksempel på en avgift som motvirker ønsket utvikling om mer gods på sjø. Rogaland fylkeskommune ber departementet utrede hvordan havnene er organisert og hvordan de bedre kan understøtte målet om mer gods fra vei til sjø. Det bør fremmes en egen nærskipsstrategi. I tillegg må det prioriteres en utbedring av farleder.

Havnene må tilrettelegges for landstrøm for å minimere klimautslepp og støy.

Teknologi og innovasjon

Med utgangspunkt i klimaloven, skal Norge utvikles til et lavutslippssamfunn i 2050. Paragraf 3 slår fast at klimagassutslippene i 2030 skal reduseres med minst 40 prosent fra referanseåret 1990. Nye teknologier, digitalisering og smarte transportløsninger er viktige faktorer for å nå målene i klimaloven. I tillegg kan staten gjennom sine bevilgninger til forskning og utvikling (FoU) støtte det norske næringslivet i å være en pådriver og utvikler innen ny teknologi og digitalisering.

I gjeldende NTP (2018-2029) ble det av rundt 1000 milliarder kroner bare satt av 2,5 milliarder kroner til FoU-prosjekter i etatene og 1,85 milliarder kroner til FoU-prosjekter gjennom Norges Forskningsrådet. FoU-innsatsen innen samferdselssektoren må økes betydelig, både for å nå målene og for å gjøre norske bedrifter ledende innen teknologiutvikling. Staten må legge til rette for pilotering av testprogrammer innen ny teknologi.

Med hilsen

Gottfried Heinzerling
samferdselssjef

Joachim Weißer
rådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Oppgi vårt saksnr når du svarer på brevet